

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Кафедра журналістики та філології

**ДОБІРКА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ МАТЕРІАЛІВ: СОЦІАЛЬНА
ПРОБЛЕМАТИКА**

Selection of journalism materials: social problematics

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «бакалавр»
студента спеціальності «Журналістика»,
освітньої програми «Журналістика»,
групи ЖТ-61

Піндруса Дмитра Юрійовича

Науковий керівник –

Ковальова Тетяна Вікторівна,

доцент, кандидат наук із соціальних
комунікацій

Суми 2020

Бібліографічний опис

Піндрус, Д. Ю. Добірка журналістських матеріалів: соціальна проблематика [Текст]: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавр; спец.: 061 – журналістика / Д. Ю. Піндрус; наук. керівник Т. В. Ковальова. – Суми: СумДУ, 2020. – 36 с.

У роботі на основі вивчення специфіки написання журналістських текстів на соціальну тематику розглядаються особливості підготовки власного творчого проекту, створення журналістських матеріалів та їх поширення.

Ключові слова: соціальна проблематика, жанри, журналістські матеріали.

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Представлення соціальних проблем в сучасному інформаційному просторі України	6
РОЗДІЛ 2. Специфікація творчого продукту	13
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	17
II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ	20
ВИСНОВКИ	35

ВСТУП

У непростий для України час економічної та політичної нестабільності соціальні проблеми першочергово турбують суспільство, зокрема і засоби масової інформації. Значимими цінностями демократичної країни у цьому контексті є людина, її права та свободи.

З боку держави кожен її громадянин повинен відчувати підтримку, бути впевненим у захисті своїх прав та свобод. Важливу роль у інформуванні населення щодо соціального та правового захисту українців відведено масмедіа. Журналісти не лише висвітлюють соціально значущі теми, а й беруть активну участь в адвокаційній діяльності. Проте часто в журналістських матеріалах люди із своїми проблемами постають як цікаві «сенсаційні» герої, тим самим применшується важливість соціальної тематики в ЗМІ, а також розгляд шляхів вирішення соціальних проблем українського суспільства.

Усе це засвідчує актуальність та важливість обраної теми бакалаврської роботи.

До теми соціальної журналістики сьогодні звернена особлива увага науковців. Соціальну тематику в ЗМІ досліджують українські науковці та журналісти, зокрема І. Виртосу, В. Іванов, Т. Ковальова, В. Ковальчук, О. Лаврик, Н. Прокопенко, І. Сипченко, К. Шендеровський та ін.

Мета бакалаврської роботи – створити власний журналістський доробок на соціальну тематику.

Для досягнення поставленої у роботі мети необхідно виконати такі **завдання**:

- Огляд теоретичних джерел та виокремлення важливих аспектів із обраної теми.
- Обґрунтування специфіки власного творчого продукту.
- Визначення особливостей створених журналістських матеріалів.
- Написання власних журналістських матеріалів.

Структура: кваліфікаційна бакалаврська робота складається із пояснювальної записки, до якої входять вступ, два розділи; списку використаних джерел; інформаційного продукту; висновків до роботи.

РОЗДІЛ 1

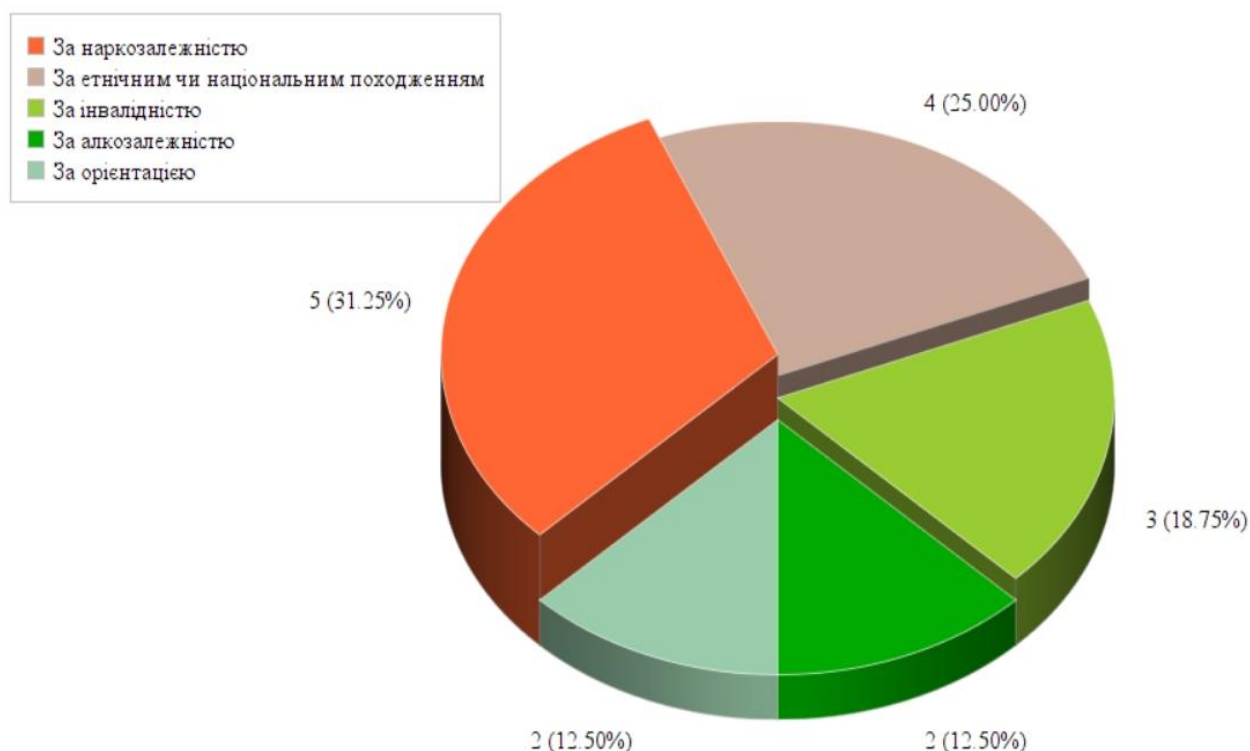
ПРЕДСТАВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

Сьогодні соціальна тематика досить поширена в інформаційному просторі України і представлена різними проблемами: соціальний захист населення, освіта в період карантину, порушення прав громадян, проблеми людей старшого віку, підліткова злочинність та інші.

Для моніторингу означеної теми було обрано різні види медіа, щоб описати специфіку подання матеріалів. Тексти соціальної тематики є найбільш дискримінаційними. Аби довести цю тезу, проаналізуємо інформаційне видання «24 канал». Період для моніторингу : лютий – квітень 2020 р.

За форматом подання є текстова та графічна інформація. Для підтвердження проаналізуємо п'ять матеріалів докладно.

Найбільше дискримінація прослідковується в матеріалах на такі теми:

Наприклад, у матеріалі «Життєвий «тільт» Бена Аффлека» https://24tv.ua/poker/zhittyeviy_tilt_bena_efleka_n1277105 головним героєм є американський актор Бен Аффлек. У новині розповідається про його життя та захоплення. Однак матеріал є дискримінаційним, адже йдеться про ігру та алкозалежність героя. Наявні порушення стандартів журналістики. По-перше, Бен Афлек дуже любить азартні ігри, і вважається третім за майстерністю покеристом у Голлівуді. Він навіть здобув перемогу на турнірі California State Poker Championship у 2004 році, за що отримав чималу винагороду. Саме через це в статті його називають ігроманом.

Також присутня дискримінація щодо алкозалежності.

«Усе б нічого, але є у Афлека і ще одна пристрасть, яка, відверто кажучи, із покером поєднується не надто органічно. Річ у тім, що Бен Афлек – «спадковий» алкоголік». На нашу думку, з боку журналістів було не коректно вживати в цьому контексті слово «алкоголік». Адже замість слова «алкоголік» слід використовувати більш нейтральне слово «людина з алкогільною залежністю» чи «алкозалежна людина».

Наступним проаналізованим матеріалом є «Тайсон Ф'юрі – неймовірний чемпіон, життя якого двічі висіло на волосині» https://24tv.ua/sport/fyuri_bokser_biografiya_osobiste_zhittya_statistika_tayson_f_yuri_n1282518. Матеріал є цікавим для реципієнта. Головним героєм є британський боксер Тайсон Ф'юрі. Розповідається про його життя, починаючи з ранніх років, та кар'єру. А головне – це те, що 22 лютого в Лас-Вегасі відбудеться реванш між чемпіоном WBC у суперважкій вазі Деонтеєм Уайлдером і Тайсоном Ф'юрі, у якого є реальні шанси відібрати чемпіонський пояс. Однак у новині також присутнє порушення стандартів журналістики. У тексті бачимо дискримінацію за приналежністю до різних етнічних меншин.

«Ф'юрі народився 12 серпня 1988 року у сім'ї ірландських циганів, які оселилися в Манчестері. Саме через своє походження боєць зараз себе називає «Циганським королем». Порушенням є некоректне називання представників ромської меншини, адже замість «сім'ї ірландських циганів» слід вживати

«ірландських ромів».

Третій матеріал – «Чоловік, від якого відмовились рідні, пише картини у лікарняній палаті: зворушливе відео»

https://24tv.ua/cholovik_vid_yakogo_vidmovilis_ridni_pishe_kartini_u_likarnyani_y_palati_zvorushlive_video_n1275046. Це цікава стаття, в якій, на жаль, також присутня дискримінація. Головним героєм цієї новини є звичайний чоловік, 59-річний художник Ігор Євтухов. Напівпаралізований чоловік знаходиться в лікарняній палаті і пише картини. Це допомагає йому не впадати в депресію, переживаючи такий складний етап життя. Він на своєму прикладі показує, що ніколи не слід здаватися і опускати руки. «59-річний Ігор Євтухов інвалід першої групи. Декілька років тому чоловік переніс інсульт. Через паралізований один бік пацієнт не може ходити, лише сидить самотійно».

Порушенням є використання некоректного слова «інвалід» замість «людина з інвалідністю I групи».

Прояв дискримінації бачимо і в матеріалі «У Польщі знайшли альбом в обкладинці з людської шкіри»

https://24tv.ua/u_polshhi_znayshli_albom_v_obkladints_i_z_lyudskoyi_shkiri_foto_n1294231. Не можна сказати, що ця новина є прийнятною для всіх реципієнтів, однак вона може вразити і певним чином навіть шокувати. Розповідається про те, що у Польщі на блошиному ринку продали альбом, який був виконаний з людської шкіри. Ймовірно його виготовили в німецькому концентраційному таборі.

Прояв дискримінації бачимо у такому фрагменті: «Це табір, який створили спеціально для комуністів у 1937 році. Окрім цього, туди висилали масонів, циган, гомосексуалістів та звичайних злочинців». Порушенням є некоректне називання представників ромської меншини, замість «циган» слід вживати «ромів», також присутня дискримінація за ознакою сексуальної орієнтації і гендерної ідентичності – замість «гомосексуалістів» слід вживати «гомосексуалів».

Не менш дискримінаційним є подання матеріалу в «Наркаторгівля, п'яні вбивства на дорозі та катування: чим відзначилися орли Авакова» https://24tv.ua/narkotorgivlya_pyani_vbivstva_na_dorozi_ta_katuvannya_chim_vi_dznachilisya_orli_avakova_n1284244.

Головними героями є українські правоохоронці. Розповідається про те, чим відзначились орли Авакова. На жаль, описані абсолютно неприпустимі дії представників поліції. Вони крадуть, організовують наркаторгівлю, порушують правила дорожнього руху, застосовують різні види насилля, беруть хабарі, і це ще далеко не весь перелік.

Порушення бачимо в такому фрагменті: «Правоохоронці затримали та доправили до райвідділу 59-річну жінку та її 35-річного сина, інваліда третьої групи, на яких поскаржилися сусіди за начебто порушення громадського порядку. У відділку один із орлів Авакова, одягнув інваліду кайданки, сів йому на спину і почав викручувати пальці та бити в обличчя».

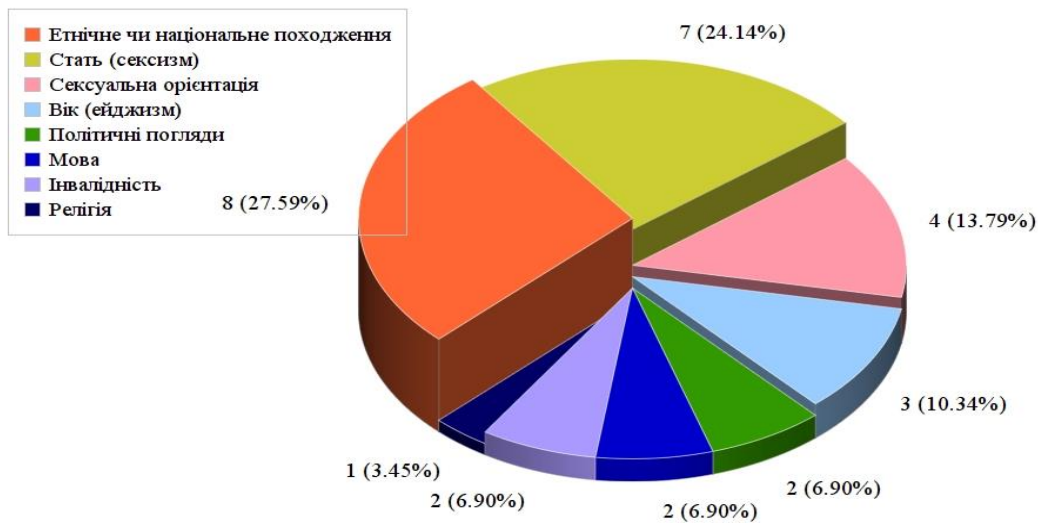
Некоректним є використання слова «інвалід» замість «людина з інвалідністю III групи» або «людині з інвалідністю».

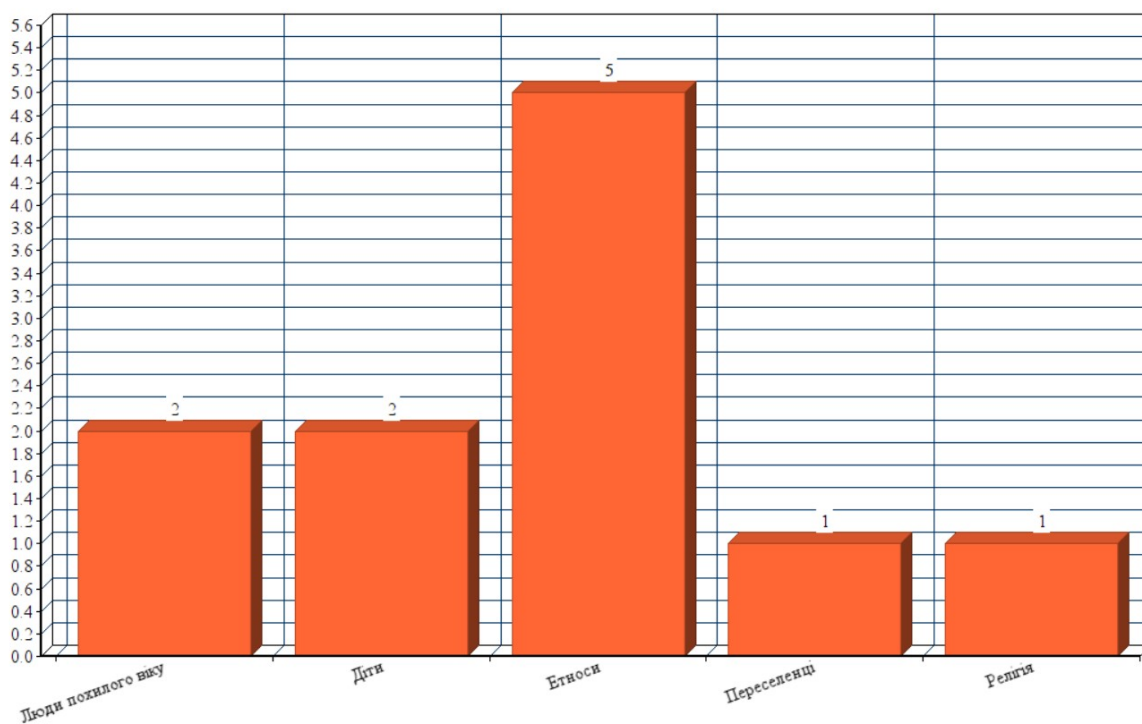
Не менш значимою поряд з дискримінацією є проблема вживання медійниками мови ворожнечі в журналістських творах. Приклади таких порушень журналістської етики знаходимо в інформаційному виданні <https://www.nikopoltoday.com>. У матеріалі на тему карантину є порушення етики щодо використання МВ. У тексті <https://www.nikopoltoday.com/article-803/Suspilstvo-Nedolugij-karantin-u-Nikopoli-nebezpeka-vid-durnoi-vladi-mista> читаємо «Недолугий карантин у Нікополі – небезпека від дурної влади міста». Порушення бачимо: некоректне висловлювання щодо влади міста, емоційне інформування, винесення в заголовок грубої лексики. Не коректними є і окремі висловлювання в матеріалі <https://www.nikopoltoday.com/article-551/Nikopol-Zahi-sistemi-zitta-v-Ukraini-ci-e-zmini-za-10-rokiv-> на тему особливостей системи життя в Україні: чи є зміни за 10 років. Вислови типу: «Україна – країна товп із гопо-биків у адідасі...; ..країна більшостного бидла і одиниць-інтелектуалів ...; ..тоді я згадав циганок ...; ..циганки якимось чином

маніпулюють своїми жертвами». Порушення: вживання грубої лексики, згрубілих висловів. Некоректне називання представників ромської меншини, згадування їх у негативному криміналізованому контексті, ототожнення поведінки окремих осіб із усією меншиною.

Для моніторингу питань дискримінації прав людини у ЗМІ обрано інтернет-видання «Обозреватель», де є чимало проявів такого виду дискримінації. До того ж дискримінація здійснюється за різноманітними ознаками.

Дискримінація прав людини

Для підтвердження наведено дві діаграми, що це засвідчують. За опрацьованими матеріалами, можна стверджувати, що найбільше дискримінація (27,5 %) проявляється у матеріалах за принципом етнічного чи національного походження. Одним з прикладів є те, що вживаються некоректні назви: «циган» до «представник ромської національності» або ж згадування представників різних національних меншин в негативному контексті, що насамперед створює загальне найчастіше спотворене негативне враження про усю представлену нацменшину. Серед цієї ж групи є значна кількість матеріалів з проявами дискримінації щодо учасників та причетних до російсько-українського конфлікту та агресії з боку Росії.

Близький до названого відсоток має дискримінація за статтю або сексистською тематикою (24,1 %). Інтернет-видання насичене сексистськими заголовками, серед яких «похизувалася формами в яскравому купальнику», «знялася для модного журналу» і т.д. Серед матеріалів, які були опрацьовані, є також гендерна дискримінація, наприклад, в контексті працевлаштування.

Значний відсоток у матеріалах видання займає дискримінація за сексуальною орієнтацією. Часто вживається невідповідна термінологія чи

образливі фрази-звернення, які є неприпустимими і порушують права людей.

Менш представленою є дискримінація за віком щодо людей старшого віку та дітей. Також дискримінація прав людини за політичними поглядами, мовою та інвалідністю. Таких проявів дискримінації у матеріалах проаналізованого періоду незначна кількість. І найменшу частку становить дискримінація за релігійними поглядами (лише 3,45%).

Отже, матеріали на соціальну тематику є досить поширеними в інформаційному просторі України, однак подання таких тем журналістами часто супроводжується порушеннями як журналістських стандартів, так і етичних норм журналістської діяльності в цілому. Тож якісні журналістські тексти на соціальну тематику є досить актуальними та затребуваними українським суспільством, що засвідчує актуальність обраної теми.

РОЗДІЛ 2

СПЕЦИФІКАЦІЯ ТВОРЧОГО ПРОДУКТУ

Структура

Основною частиною бакалаврської роботи є авторський творчий продукт. Структура авторського творчого доробку – 4 аналітичних журналістських матеріалів на соціальну тематику.

Створена авторська добірка журналістських матеріалів має чітку структуру. Усі медіатексти написані у конкретних журналістських жанрах, що, зокрема, дозволяє фахово проаналізувати означений авторський творчий продукт.

Назва матеріалу	Жанр
1. Катастрофа МН17 – розслідування та суд	Аналітична кореспонденція
2. Співробітники військкоматів: обов'язки і зловживання ними під час призовної кампанії	Аналітична кореспонденція
3. Суми – донорська столиця світу	Аналітична кореспонденція
4. Знайдімо користь від шкідливого!	Розширена замітка
5. Підліткова злочинність: тенденції та причини	Аналітична стаття

Технічні характеристики обсягу

Обсяг авторського творчого медіапродукту вимірюється друкованими аркушами, що визначається кількістю друкованих знаків розділених на 40000 (один друкований аркуш дорівнює 40 тисячам друкованих знаків, до яких

належать літери, цифри, будь-які інші буквені і небуквені знаки, розділові знаки та проміжки між словами).

Назва матеріалу	Кількість знаків	Кількість авторського аркушу
1. Катастрофа МН17 – розслідування та суд	3865	0,1
2. Співробітники військкоматів: обов'язки і зловживання ними під час призовної кампанії	7517	0,19
3. Суми – донорська столиця світу	2442	0,06
4. Знайдімо користь від шкідливого!	1740	0,04
5. Підліткова злочинність: тенденції та причини	6287	0,16

Отже, в контексті названого поняття «авторський аркуш» і його одиниці вимірювання було визначено обсяг авторського аркуша для кожного створеного текстового матеріалу творчого доробку, представленого у роботі, і обсяг всього інформаційного продукту.

Обрахована загальна кількість знаків 21851. $21851/40\ 000=0,55$.

Обсяг творчого продукту складає 0,55 друкованого аркуша.

Авторська ідея

Важливим аспектом при створенні конкретного журналістського матеріалу є інформаційний привід. Будь-якій роботі над якісним журналістським текстом передуює робота, пов'язана із визначенням авторської

ідеї.

Назва матеріалу	Авторська ідея
1. Катастрофа МН17 – розслідування та суд	Роз'яснення та інформування громадськості щодо процесу судового розслідування справи щодо катастрофи боїнга, визначення учасників судового процесу та подальших шляхів розвитку розслідування.
2. Співробітники військкоматів: обов'язки і зловживання ними під час призовної кампанії	Роз'яснення щодо важливості дотримання правил взаємодії та законодавчих аспектів діяльності у період призовної кампанії як працівниками військкоматів так самими призовниками до військової строкової служби.
3. Суми – донорська столиця світу	Обговорення важливості донорства як в Україні, так і на Сумщині зокрема. Участь громадськості, зокрема очільників області у донорській задачі крові та її препаратів.
4. Знайдімо користь від шкідливого!	Привернення уваги до екологічних проблем. Заклик до збереження довкілля і важливості розвитку утилізації відходів.
5. Підліткова злочинність: тенденції та причини	Привернення уваги влади, соціальних працівників та громадськості, батьків до проблем і причин підліткової злочинності в Україні, обговорення можливих шляхів вирішення проблем.

Отже, свою оригінальну авторську ідею, а також конкретний інформаційний привід до створення має кожен, представлений у бакалаврській роботі, власний журналістський матеріал. Суть подій і висвітлених ситуацій розкриває контентне наповнення представленого творчого продукту. А також у текстах наводяться коментарі осіб, причетних до означених події чи ситуації, згаданих в матеріалі, щоб підкреслити актуальність обраних тем та їх соціальну значущість. Матеріали творчого доробку орієнтовані на різних реципієнтів. Усі представлені до розгляду матеріали авторського творчого продукту залишаються актуальними сьогодні й можуть бути оприлюдненими в регіональних та всеукраїнських медіа на різних платформах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Акопов А. И. Типологические признаки сетевых изданий / А. И. Акопов // Акценты. 1999. – № 1. – С. 22–27.
- 2.Амзин А. Новостная интернет-журналистика: учеб. пособие / Амзин А. А. – М. : Аспект Пресс, 2011. – 142 с.
- 3.Грозданов Ф. Т. Типология Интернет-газет / Ф. Т. Грозданов // Журналистика в контексте культуры и массовых информационных процессов. – М. : МГИ им. Е. Р. Дашковой, 2004. – С. 22–25.
- 4.Галіч Т. О. Соціальні інтернет-мережі та віртуалізація суспільного життя / Т. О. Галіч // Соціологія майбутнього: науковий журнал з проблем соціології молоді та студентства. – 2010. – № 1. – С. 145–152.
- 5.Гусак О. О. Основні тенденції поведінки аудиторії сучасних інтернет-ЗМІ / О. О. Гусак // Вісник книжкової палати. – К. : КПУ, 2014.
- 6.Данилюк А. Мережева журналістика. Яка вона? [Електронний ресурс] / А. Данилюк // Медіакритика. – 2008. – Режим доступу: <http://www.mediakrytyka.info/drukovani/01/merezheva-zhurnalistyka-yaka-vona.html>
- 7.Даніл'ян В. О. Нові медіа : технології і культурні практики / В. О. Даніл'ян, Г. П. Ковальова // Гілея : науковий вісник : зб. наук праць. – К. : ВІР УАН, 2012. – Вип. 57. – № 2. – С. 459–465.
- 8.Довженко О. Соціальні медіа як середовище нової медіакритики [Електронний ресурс] / О. Довженко // Медіакритика. – 2012. – Режим доступу: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analytyka/sotsialni-media-yak-seredovysche-novoyi-mediakrytyky.html>
- 9.Іванов В. Ф. Комп'ютерні мас-медіа на межі століть / В. Ф. Іванов // Актуальні питання масової комунікації. – К., 2002. – Вип. 3. – Ч. 1. – С. 4–43.
10. Калмыков А. А. Интерактивная гипертекстовая журналистика в системе отечественных СМИ / А. А. Калмыков. – М. : Ин-т повышения квалификации работников телевидения и радиовещания, 2009. – 284 с.
11. Колесникова М. М. Сетевые СМИ – основные группы, виды и

форми их функционирования [Электронный ресурс] / М. М. Колесникова // Интернет. – 2000. – № 5 (33). – Режим доступа: <http://www.relga.rsu.ru/n35/net35.htm#5>

12. Крейг Р. Интернет-журналистика: работа журналиста та редактора у новинах ЗМІ / Р. Крейг; пер. з англ. А. Іщенко. – К. : Києво-Могилянська академія, 2007. – 324 с.

13. Лосева Н. Г. Конвергенция и жанры мультимедиа / Н. Г. Лосева // Журналистика и конвергенция: почему и как традиционные СМИ превращаются в мультимедийные. – М., 2010. – 200 с.

14. Машкова С. Интернет-журналистика: учебное пособие / С. Г. Машкова. – Тамбов : Изд-во тамб. гос. техн. ун-та, 2006. – 80 с.

15. Мелешенко О. К. Интернет-технології в сучасній журналістиці: моделі та практика : навч. посіб. / О. К. Мелешенко. – К. : КМУ, 2005. – 385 с.

16. Никитенко А. А. Интерактивность в ряду типологических признаков сетевых изданий [Электронный ресурс] / А. А. Никитенко. – Режим доступа: <http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tgu-www.woa/wa/Main?textid=2001&level1=main&level2=articles>

17. Носик А. Б. Введение в Интернет-журналистику : лекции на ф-те журналистики МГУ [Электронный ресурс] / А. Б. Носик. – Режим доступа: <http://www.joumaiuga.com/lectures/1/35>

18. Носик А. Б. Интернет для журналиста / А. Носик, С. Кузнецов. – М. : Аспект пресс, 2001. – 143 с.

19. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння / Потятиник Б. В. – Л. : ПАІС. – 2004. – 312 с.

20. Пида Г. Верифікація або як не стати жертвою фейків [Електронний ресурс] / Г. Пида // Медіакритика. – 2016. – Режим доступу: <http://www.mediakrytyka.info/za-scho-krytykuyut-media/veryfikatsiya-abo-yak-ne-staty-zhertvoyu-feykiv.html>

21. Потятиник Б. В. Интернет-журналистика: межі професії [Електронний ресурс] / Б. В. Потятиник // Медіакритика. – 2010. – Режим

доступу: <http://www.mediakrytyka.info/za-scho-krytykuyut-media/internet-zhurnalistyka-mezhi-profesiyi.html>

22. Прозоров В. В. Власть и свобода журналистики / В. В. Прозоров. – М. : Флинта, 2012. – 57 с.

23. Ровенський Ю. А. Тенденції та перспективи розвитку ринку друкованих та інтернет-ЗМІ [Електронний ресурс] / Ю. А. Ровенський // Forbes Україна. – 2013. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1362900-tendenciyi-ta-perspektivi-rozvitku-rinku-drukovanih-ta-internet-zmi>

24. Рэддик Р. Журналистика в стиле он-лайн: использование Internet и других электронных ресурсов / Р. Рэддик, Э. Кинг. – М. : Вагриус; Национальный ин-т прессы, 1999.

25. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті / За заг. ред. Ю. М. Бідзілі. – Ужгород : ВАТ «Вид-во «Закарпаття», 2007. – 224 с.

26. Фомичева И. Д. Социология Интернет-СМИ / И. Д. Фомичева. – М. : Изд-во фак. журн. Моск. гос. ун-та, 2005.

27. Федорова О. Л. Ера соціальної комунікації: проблематика нових медіа [Електронний ресурс] / О. Л. Федорова. – Режим доступу: http://www.philology.univer.kharkov.ua/nauka/e_books/visnyk_1027/content/fedorova.pdf.

28. Чабаненко М. В. Інтернет-ЗМІ як складова частина системи засобів масової інформації України : монографія / М. В. Чабаненко. – Запоріжжя : ЗНУ, 2011. – 183 с.

29. Чабаненко М. В. Усталені підходи до організації інформаційного простору інтернет-ЗМІ / М. В. Чабаненко // Вісник Львівського університету : збірник наукових праць. Серія «Журналістика». – Львів : ЛНУ, 2013. – Вип. 38. – С. 516–521.

30. Шестерина А. М. Основы Интернет-журналистики / А. М. Шестерина. – Тамбов : Изд-во ТГУ, 2002.

II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

Катастрофа МН17 – розслідування та суд

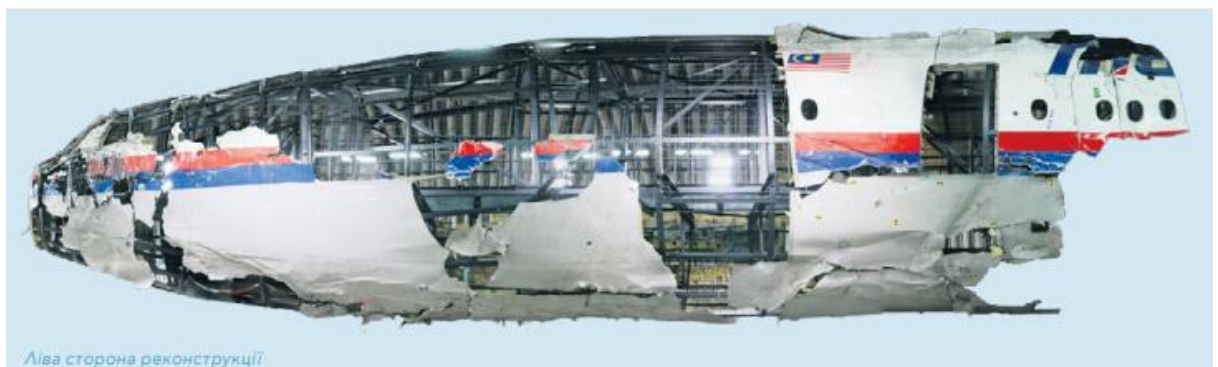
У повідомленні Гаазького суду йдеться, що слухання про катастрофу літака рейсу МН17 на Донбасі у 2014 році можуть перенести. Причиною стала пандемія коронавірусу: «З огляду на ситуацію з коронавірусом, не пізніше 18 березня буде ухвалено рішення про те, чи буде другий блок слухань, починаючи з понеділка, 23 березня, йти відповідно до плану».

З чого почалося?

Нагадаємо, 17 липня 2014 року на Донеччині сталася катастрофа пасажирського літака Boeing 777. Він виконував рейс із Амстердаму до Куала-Лумпуру. О 13:20 лайнер отримав пошкодження від пробиття корпусу та упав у районі протистояння українських військових та терористів. У звіті Ради безпеки Нідерландів повідомили, що катастрофу цього лайнера спричинив снаряд, що був випущений із зенітно-ракетного комплексу «Бук». В уламках від літака, а також і тілах деяких загиблих були знайдені уражальні елементи. Також наголошено, що перед вильотом на борту лайнера не було небезпечних вантажів чи вибухонебезпечних матеріалів. Комісія, яка займалася розслідуванням катастрофи, також зробила відповідні висновки, що втома пілотів чи будь-які вже наявні пошкодження літака однозначно не могли стати причиною цієї трагедії. Звіт також підтверджує неможливість вибуху в паливному відсіку чи будь-якого загорання, чи пожежі.

Усього на борту лайнера перебували 283 пасажирів та 15 членів екіпажу. Усі загинули. Розслідування на перших етапах зіткнулося з різними проблемами. Зібрати знайдені уламки та оглянути місце події було не можливо через бойові дії, які велися у тому східному регіоні. Якщо катастрофа сталася у липні, то евакуація уламків почалася лише у листопаді. Далі – інша проблема. Люди, які проводили пошукові роботи, на місці виявили, що частина

фрагментів літака була відсутня. Але все ж удалося реконструювати картину подій та навіть характер пошкоджень самого лайнера.

Слідство

Розслідування визначило декілька винних сторін. Україна не розпізнала ризик для цивільної авіація та не закрила повітряний простір. До того ж, до катастрофи уже були збиті два літаки ВПС України. І Рада безпеки Нідерландів, зокрема, визнала це підставою для закриття повітряного простору. Проте Україна цього не робила. Але є «але». Держава усе ж таки заборонила польоти на висоті нижче за 9,7 км для того, щоб літаки не зазнали атак із землі. А на дозволений висоті у тому регіоні у день трагедії пролетіло 160 цивільних літаків. Проте уразило лише МН17. Інша сторона – авіакомпанія, що здійснювала перевезення, – Malaysia Airlines. У звіті Ради безпеки Нідерландів ідеться про те, що компанія не оцінила можливий ризик та не забезпечила безпечність польоту. Є ще й третя сторона – та, яка володіла системою «Бук» та здійснила запуск ракети. Саме її представників і притягують до відповідальності. Дев'ятого березня цього року розпочався суд.

Підозрюваними є:

- Сергій Дубінський, громадянин Росії, старший офіцер ГРУ армії Росії у відставці.
- Олег Пулатов, громадянин Росії, підполковник запасу ПДВ армії Росії.
- Леонід Харченко, громадянин України, командир розвідувального підрозділу ГРУ самопроголошеної ДНР.

З них трьох лише Пулатов погодився надати свідчення через відеозв'язок.

У кінці засідання суддя Хендрік Стейнхаус сказав, що «рішення суду зазвичай оголошується через 14 днів після слухань. У цьому випадку це займе більше часу».

Нідерландський прокурор Вард Фердіандуссе повідомив: «Те, що обвинувачені, можливо, не понесуть реального покарання у разі визнання винними – не привід відмовлятися від суду. З'ясувати всю правду в цій справі – це не менш важливо, аніж притягнути когось до відповідальності. Тим більше, недоторканий сьогодні все ж може постати перед судом завтра».

Черговий блок слухань розпочинається 23 березня. Справа уже складається з 30 тисяч сторінок і, швидше за все, буде поповнюватися, адже за законодавством Нідерландів можна додавати у справу нові дані.

Співробітники військкоматів: обов'язки і зловживання ними під час призовної кампанії

23 березня 2020 року Президентом України було підписано Указ щодо строків проведення чергових призовів та чергові призови громадян України на строкову військову службу у поточному році. Через пандемію в Україні терміни призову на службу з 1 квітня змістилися на 1 травня.

Хто ж піде служити та як проходитиме весняний призов?

Призов до військової строкової служби і ухилення від неї щовесни та щоосени хвилює багатьох громадян України, які є призовного віку, та їхніх родичів. Не всі охочі проходити військову строкову службу саме сьогодні, в умовах військового конфлікту. Тож до строкової служби українців необхідно часом змушувати. Хто ж на це має право? Затримувати українських громадян, а ще більше змушувати пройти чи проїхати до відділку чи до іншого місця, за словами юристів, можуть лише співробітники Національної поліції України.

Спілкуючись із цього приводу з Ю. Білоконем, юристом за фахом, медійники телевізійної служби новин пояснили та прокоментували цю ситуацію.

За правовими аспектами працівники військкомату не мають жодних повноважень чи прав, аби зупиняти будь-якого перехожого з тих чи інших питань, також для перевірки документів, а тим паче вулиці. На такі дії працівники військкомату не мають жодного права.

Хто ж має юридичне право на перевірку документів, так це працівники поліції.

Згідно з чинним українським законодавством працівники військкоматів зобов'язані вручити особисто повістку про строкову службу особам призовного віку. На цьому усі їхні повноваження на цьому етапі призову припиняються. Далі до роботи можуть бути задіяні інші державні органи через звернення працівників військкоматів щодо сприяння призову. Тож через

працівників органів місцевого самоврядування, через працівників Національної поліції військкомати можуть здійснювати розшук тих осіб, що свідомо ухиляються від виконання свого обов'язку – проходження строкової військової служби. Таким чином, ті, хто отримали повістку щодо строкової служби, але без вагомих на те причин, безпідставно не з'являються до відділень військкоматів, можуть бути затримані та притягнуті до відповідальності.

Таким чином, до відповідальності притягуються тільки ті особи, які перебувають у розшуку. Отже, якщо громадянин України насправді ухиляється від призову, хоча і за законами цієї держави має відслужити строкову військову службу, то в такому разі поліція повинна доправити таку особу до відділку і вже там вручити їй повістку.

Досить часто у сьогоднішніх реаліях військовослужбовці самостійно діють, порушуючи закон, при цьому застосовують фізичну силу та перешкоджають свободі українських громадян. За таких обставин, громадяни, на яких вчиняють тиск працівники військкоматів, можуть викликати поліцію з метою захисту своїх прав і свобод.

У цьому варіанті, наголошує юрист, громадяни повинні усвідомлювати свою відповідальність і бути спроможними довести, що вони не порушують закон і умисно чи ні не ухиляються від виконання військового обов'язку. Тільки тоді вони свідомо можуть звертатися до поліції і заявляти про порушення їхніх прав, зокрема працівниками військкомату.

Не можна не погоджуватися і з тією думкою Ю. Білоконя, що й самі працівники військкомату добре розуміються на законах і усвідомлюють ті свої дії чи бездіяльність, якими водночас вони самі й порушують закон, і в цьому випадку, звісно, вони не будуть чинити будь-яких перешкод щодо обмеження свобод.

Проблема існує. Що з нею робити ?

Аби внести ясність у ситуацію з призовом на строкову військову службу,

варто переглянути українське законодавство і, можливо, внести деякі корективи до окремих статей чи положень Закону «Про військову службу та військовий обов'язок». Відповідно до цього Закону мобілізованими можуть бути особи віком від 18 до 27 років, що мають пройти службу від 12 до 18 місяців (в залежності від освіти). Проте проблема у тому, що призовники ухиляються від проходження обов'язкової військової служби, а, відповідно, військкомати не виконують запланованих обсягів з набору призовників.

Міністерство оборони України розглядає питання про реформування системи строкової військової служби і створення нової професійної армії, де службу будуть проходити солдати на контрактній основі. Більшість європейських країн відмовилися від строкового призову, або ж охочі мають право проходити альтернативну службу.

Щовесни та щоосені в Україні ж проводиться набір на строкову військову службу, але чи завжди військкомат робить це законними методами?

Проблема з незаконним затриманням молодих людей існує, тому потрібно частіше висвітлювати її в ЗМІ, щоб люди знали, що свої права слід відстоювати, а військкомати нарешті почали дотримуватись законів, які єдині для всіх.

Додаток для більш детального ознайомлення населення, щодо проходження військової служби

Законодавством України передбачено, що призовники за віком, які отримали повістку, зобов'язані прибути до призовної дільниці у визначений законом термін. Відтермінування можливе за певних форс-мажорних ситуацій, а тобто: хвороба, стихійне лихо, смерть одного з близьких (сина, дочки, дружини, рідного брата, сестри, бабусі, дідуся) до уваги також беруться і родичі дружини призовника.

Отже, щойно оголошується черговий призов до строкової служби, військовозобов'язаним надається 10 днів для прибуття до військового комісаріату. Однак можливо отримати відтермінування проходження служби

за умов, якщо:

- у призовника є дитина віком від трьох років;
- призовник батько двох і більше дітей і дружина вагітна;
- призовник має непрацездатних батьків;
- призовник є студентом очної форми навчання закладів вищої освіти, професійно-технічної, а також духовних семінарій;
- призовник визнаний єдиним «годувальником» сім'ї;
- призовник - поліцейський, священнослужитель, а також лікар і педагог (але окремі категорії).

Повне ж звільнення від строкової військової служби отримують ті особи, які:

- на дату призову досягли 27-річного віку;
- пройшли службу в інших країнах до набуття ними українського громадянства;
- непридатні до служби за станом здоров'я;
- відслужили у резерві протягом строків 1 і 2 контрактів;
- отримали звання офіцера після закінчення вищого навчального закладу;
- засуджені за вчинення злочину до позбавлення волі;
- військовозобов'язані, чії родичі загинули або стали інвалідами під час проходження військової служби.

Як і раніше, у 2020 році в Україні буде проведено дві хвилі призовів до військової строкової служби – весняний та осінній. Щороку дати призову до лав ЗСУ ухвалює президент. Цьогоріч дату весняного призову у зв'язку з пандемією COVID-19 зміщено з 1 квітня на 1 травня. До того ж, призовна кампанія може бути продовжена на підставі, знову ж таки, чергового указу президента. Додатковий призов може бути створений для поповнення кількості військових в лавах Нацгвардії (літнім призовом).

Яка відповідальність за ухилення від призову в армію ?

За порушення закону щодо військової строкової служби українським законодавством передбачено адміністративну та кримінальну відповідальність. До осіб, які в термін не з'явилися до військового комісаріату після отримання повістки, застосовуються адміністративні штрафних санкцій від 85 гривень до 255 гривень за друге порушення.

За статтею 335 КК України передбачена також кримінальна відповідальність – позбавлення волі до 3-х років, проте найчастіше покарання за порушення кодексу є умовними (але судимість буде).

Якщо ж ти все-таки отримав повістку, і у тебе немає вагової причини не проходити службу в лавах ЗСУ, доведеться виконати свій військовий обов'язок.

Суми – донорська столиця світу

З нагоди Дня донора крові грамотами голови Сумської державної адміністрації відзначили кращих донорів Сумщини

Указом від 2005 року 14 червня (у день народження лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини Карла Ландштайнера) в усьому світі прийнято відзначати День донора крові.

Суми – світовий рекордсмен за кількістю донорів. У середньому за день Сумський обласний центр служби крові приймає 200-300 донорів, іноді – понад 350. За підсумками минулого року кількість донацій на 1000 чоловік населення в нашому місті становить 160. Це більше ніж у будь-якій країні світу.

944 сум'янина є Почесними донорами України (по області їх більше 6,5 тисяч) – це означає, що вони здали кров понад 40 разів або плазму – понад 60. 24 сум'янина – Заслужені донори України (здали кров більш ніж 100 разів або плазму – більше ніж 120). Усього в області – 31 Заслужений донор України. Найпотужніший банк крові та донорська організація в Сумах – на ПАТ «Сумське НВО», є донорські осередки й на ПАО «Сумхімпром», ПАТ «Сумський завод «Насосенергомаш».

— Я бажаю всім, хто поділився частиною свого здоров'я отримати ще більше здоров'я, більше щастя, Божого благословення! Дякую всім вам, – звернувся до донорів голова Сумської обласної державної адміністрації Микола КЛОЧКО.

За активну громадянську позицію, вагомий особистий внесок у розвиток донорського руху на Сумщині та з нагоди свята почесними грамотами голови облдержадміністрації відзначили Почесних донорів України, працівників ПАТ «Сумський НВО» Олега ІГНАТЕНКА, Наталію КОЛОСКОВУ, Володимира НОВИКОВА, Людмилу РУДЕНКО.

— Суми – єдине місто в Україні, де очільник облдержадміністрації є донором крові. Голова міської ради Олександр ЛИСЕНКО – також донор

крові. З бюджету виділяється достатньо коштів для підтримки донорів. Це й говорить про те, що Сумщина була, є і буде лідером донорського руху, – зазначила керівниця первинного осередку Червоного Хреста ПАТ «Сумське НВО» Раїса ВОЛЖИНА, яка, до речі, очолює його впродовж 30-ти років.

— Оцінити донорський внесок у добробут країни – не можливо. З боку обласної ради ми завжди будемо всіляко підтримувати тих, хто рятує життя, – пообіцяв голова Сумської обласної ради Володимир ТОКАР.

Подякували за «тихий подвиг» та привітали зі святом кращих донорів Сумщини також начальник управління охорони здоров'я облдержадміністрації Сергій БУТЕНКО й директор Сумського обласного центру служби крові Наталія ТРОФИМЕНКО.

Знайдімо користь від шкідливого!

У рамках своєї екологічної акції 10 лютого в приміщенні Агенції промоції «Суми» встановлено контейнер для утилізації батарейок та акумуляторів.

Уже сьогодні сум'яни беруть участь у зборі батарейок та акумуляторів. Особливо активно до акції долучилися школярі та пенсіонери. «Приносять навіть медичні термометри, лампочки та різноманітні балончики з-під лаків та фарб», – повідомляють організатори акції.

Працівники Агенції розповідають, що лютий для проведення збору обрали не випадково, адже саме цього місяця проводяться загальноміські заходи до Днів сталої енергії, енергозбереження, енергоефективності.

Зібрані небезпечні відходи буде передано до відділу екології Департаменту інфраструктури, а звідти – на утилізацію. Усього заводів із утилізації подібного матеріалу, в Україні три. Минулого року в рамках цієї ж акції батарейки із Сум були відправлені до Львівської області.

Чому кожному варто взяти участь у цьому екологічному заході?

— Небезпека від залишених в неналежному місці предметів, що містять радіонукліди досить-таки велика, – повідомляє Михайло Андросов. Еколог розповідає, що 15 років тому була розроблена своєї концепція по створенню спеціального пресу для переробки батарейок, однак далі розмов ця справа не пішла. «Викинута батарейка рано чи пізно дасть про себе знати!» То чому б одразу не відправляти їх на переробку, щоб убезпечити біосферу від екологічного лиха? Переробляти батарейки можна хоча б для банального видобутку алюмінію. Такий-собі економно-ефективний варіант.

Офіційно збір триває до кінця місяця, тож іще є можливість зробити крок назустріч природі. Але працівники Агенції запевняють, що батарейки прийматимуть і після акції для відправки вже наступної партії.

Підліткова злочинність: тенденції та причини

Сьогодні досить поширеним явищем у всьому світі, не лише в Україні, – це різні правопорушення, учинені різними віковими та гендерними групами чи одноосібно.

Хоча спостерігається стабільна тенденція до зменшення кількості злочинів, проте у 2019, скажімо, зареєстровано 855 умисних убивств, 1178 випадків нанесення тяжких тілесних ушкоджень та 1098 майнових правопорушень. Про це на нараді 7 серпня 2019 року повідомляв перший заступник Голови Національної поліції України В'ячеслав Аброськін.

Але в цій проблемі є інша – підліткова злочинність.

Статистика

За статистикою 2019 року за КК України зареєстровано 5148 випадків кримінальних правопорушень вчинених за участю підлітків. (Див. дані зі звіту судової влади України).

Для порівняння маємо інформацію про попередні роки. Наприклад, у 2018 році неповнолітні скоїли 4750 злочинів. Із них – 3551 майновий злочин, 92 особливо тяжких злочини та інші. Дещо раніше, у 2013 році, трапилося 8781 правопорушення. 6366 з яких – скоєні проти власності. Таку інформацію надало УНН, отримавши відповідь на запит до Генеральної прокуратури. Тож у період 2013-2018 років у країні бачили тенденцію зниження кількості кримінальних порушень серед підлітків. Проте у 2019 році ситуація змінилася – злочинів стало більше на 398 випадків.

Детальну статистику за 2016-2017 роки підготувало видання «Слово і діло».

Бачимо, що окрім двох найчастіших видів правопорушень – майнових та завдання тілесної шкоди – реєструються ті, що пов'язані з наркотиками, рідше – зґвалтування та незаконне поводження зі зброєю. Ще рідше – незаконне заволодіння транспортом, хуліганство, вандалізм, участь в обігу

наркотиків та інші злочини.

Розгляньмо детально інформацію за 2019 рік. Як уже зазначали, усього трапилося 5148 злочинів, скоєних неповнолітніми. Щодо віку – 1597 скоїли підлітки, яким від 14 до 16 років. Тоді як ті, кому від 16 до 18 – вчинили 3551 злочин. 3496 підлітків виховувалися у родині з одним із батьків. 2164 людини не працювали та не навчалися на момент вчинення порушень. Інші були учнями та студентами навчальних закладів. Лише 138 злочинців не мали будь-якої освіти. 359 осіб під час незаконних дій були у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння. 632 правопорушника було засуджено до позбавлення волі. Іншим були призначені інші види покарань, у тому числі арешт, громадські та виправні роботи та ін.

Причини та особливості

Психологи та працівники соціальних служб у справах неповнолітніх називають можливі фактори, які впливають на злочинність неповнолітніх в Україні, серед яких можуть бути:

- економічна ситуація у країні

Нестача фінансів, відсутність робочих місць може провокувати кризу у родині, що в свою чергу сприяє погіршенню стосунків між членами родини, набуттю алкогольної залежності одним чи обома батьками. Такі дії чи повна бездіяльність погіршують психологічний стан дитини чи підлітка та підштовхують часом до вчинення будь-якого злочину.

- щодо запобігання підліткової злочинності чи її попередження недостатня профілактична робота з боку працівників органів поліції, освіти, служб у справах дітей та молоді, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та ін.

Незнання часто породжує проблеми, але не звільняє, в свою чергу, від будь-якої відповідальності.

Тому одне із важливих завдань тих, хто причетний до виховання підлітків – пояснювати їм, як не скоїти правопорушення, злочин, та які покарання чекають на правопорушників, що за законом вважають злочином тощо.

- стан родини

Якщо не брати до уваги різні зовнішні фактори, у самій родині може бути безліч проблем. На часі, втрата батьками стабільного заробітку, моральних цінностей, часто відсутність бажаних, а нерідко належних побутових умов спричиняє те, що діти намагаються покращити власне фінансове становище, заробити за допомогою, наприклад, крадіжок. 3496 підлітків-злочинців у 2019 році виховувалися лише одним із батьків. Психологи тут вказують на складність таким батькам поєднувати роботу, забезпечувати комфорт та налаштовувати хороші стосунки із дитиною, через що останній відчуває брак уваги до себе тому і шукає її аби-де та знаходить, до прикладу, в підліткових різних угрупованнях, що часто займаються правопорушною діяльністю.

- відсутність зайнятості

Підліток, який не вчиться та не працює, може скеровувати свою діяльність у кримінальне середовище тільки через те, щоб заповнити свій вільний час.

- вплив сторонніх речовин

Наркотики чи алкоголь впливають на мозок людини і, як наслідок, провокують часто необдумані вчинки, серед яких і правопорушення.

Яку відповідальність несе неповнолітній? За українським законодавством до підлітків-правопорушників за вчинення злочину можуть бути застосовані такі види покарань: штрафи, громадські та виправні роботи, утримання під вартою, арешти і навіть позбавлення волі. Іноді такі обмеження можуть спричиняти відмову щодо займання певних посад чи виконання певної діяльності.

Пом'якшливими формами відповідальності за вчинені правопорушення для неповнолітніх можуть бути за певних обставин звільнення від кримінальної відповідальності, скорочення термінів покарання, зменшення термінів зняття судимості.

Як уникнути підліткової злочинності?

Один із дієвих шляхів вирішення означеної проблеми – постійна психологічна робота удома та школі. Якщо батьки можуть приділяти дитині більше уваги, варто скористатися такою можливістю. За неможливості приділяти свої дитині достатньо часу для спілкування та спільної роботи – виходом можуть стати гуртки чи секції, де буде зайнята неповнолітня дитина. Батькам також варто слідкувати за оточенням своєї дитини, адже товариші та знайомі також впливають особливо на дитину у підлітковому віці. У школі ж існують проблеми відсторонення вчителя та приховування порушень. Якщо у класі стається злочин, можливо, було б доречно з боку вчителя не закривати на це очі. Так само з конфліктами між учнями. Якщо вирішувати їх на місці за участю дорослого, знижується ймовірність того, що суперечка перейде за стіни школи. Те ж із приховуванням злочину. Шкільне керівництво може боятися відповідальності та не повідомляти в поліцію про факт правопорушення. Тоді як своєчасне звернення може піти на користь самому порушнику. Розмови з психологом, роз'яснення, як не варто робити, – це може змінити уявлення дитини про світ та попередити можливі злочини.

ВИСНОВКИ

У бакалаврській роботі нами було проаналізовано та обґрунтовано особливості та специфіку висвітлення соціальної тематики в медіа. За результатами моніторингу визначили доцільність означеної тематики в ЗМІ. На основі опрацьованого теоретичного матеріалу нами було створено власний журналістський продукт на соціальну тематику.

Для визначення актуальності представлення різних аспектів соціальної тематики в ЗМІ нами було проведено моніторинг інформаційного простору України щодо означеної проблеми. При цьому обрано різні види медіа, щоб описати специфіку подання матеріалів. Проаналізувавши інформаційне видання «24 канал» за період лютий – квітень 2020 р., дійшли висновку, що тексти соціальної тематики представлені на платформі є досить поширеними, однак водночас є найбільш дискримінаційними. За форматом подання у матеріалах соціальної тематики є текстова та графічна інформація.

Не менш значимою поряд з дискримінацією є проблема вживання медійниками мови ворожнечі в журналістських творах. Приклади таких порушень журналістської етики знаходимо в інформаційному виданні <https://www.nikopoltoday.com>. У матеріалах інтернет-видання «Обозреватель» нами було виявлено найбільше дискримінації щодо прав людини.

Отже, матеріали на соціальну тематику є досить поширеними в інформаційному просторі України, однак подання таких тем журналістами часто супроводжується порушеннями як журналістських стандартів, так і етичних норм журналістської діяльності в цілому. Тож якісні журналістські тексти на соціальну тематику є досить актуальними та затребуваними українським суспільством, що засвідчує актуальність обраної теми.

Так, нами було створено інформаційний творчий продукт на соціальну тематику. Доробок складається із п'яти журналістських матеріалів на соціальну тематику. Усі авторські матеріали є актуальними для висвітлення в регіональних ЗМІ. Обсяг творчого продукту складає 0,55 друкованого аркуша.

У роботі обґрунтовано та детально описано специфікацію доробка, з'ясовано авторську ідею створення. Таким чином, створений авторський доробок спрямований на поширення соціальної тематики в ЗМІ та зображення шляхів вирішення представлених проблем.